

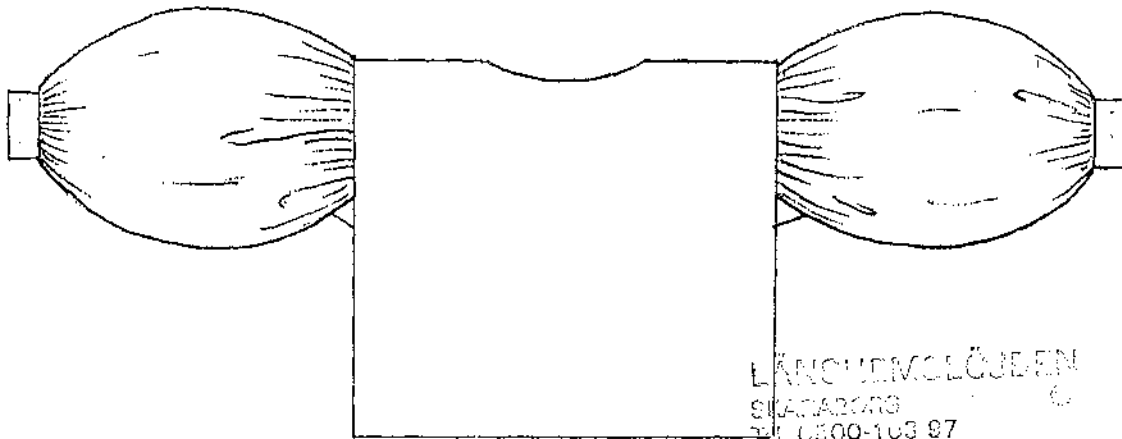
LÄNSHEMSLÖJDEN SKARABORG

1(8)

Överdelen använd till dräkt från

VALLE hö.

Från Toarps socken
Åhs härad Västergötland
Skaraborgs Länsmuseum
inv.nr. 9.240.

LÄNSHEMSLÖJDEN
SKARABORG
Tel. 0500-103 97

Överdelen är sydd i mycket tunnt bomullstyg.

Bomullstygger kom till Sverige under 1700-talet, men var till en början väldigt dyra.

I början på 1800-talet sjönk priset något och det blev då mer vanligt att man köpte bomullstyg till sina finare överdelar och skjortor.

De här plaggen av bomull användes till högtidsdräkten, eftersom de var av "köpetyg". Köpetyg av bomull ansågs finare än linnelärft, som var tillverkat i hemmet.

Överdelen från Toarp, som använts till Valledräkten, alltså sedan dräkten togs fram på 1900-talet, har mycket vida ärmar vilket även det är ett bevis på att det var ett "dyrt och fint plagg".

Skaraborgs läns Hemslöjdsförening ideell förening

Postadress
Box 374
50 00 Skaraborg

Besöksadress
Petter Heléns g. 3
Skaraborg

Telefon
0500-410397

Reg.nr
866601-2284

Postgiro
9 52 49-9

Bankgiro
5704-9199

PT 1984

Material: 2,5 m bomullsbatist på 90 cm bredd

eller 1,8 m på 1,4 m bredd

Tråd: 80/2 knypeltråd bl. till all sömnad

DMC Moulinégarn till ärmlinningens broderi

Innan tillklippning krymps tyget i 60 - 80°C och strykes slätt.

Kontrollera ärmlängden, halsvidd, handledsvidd och övervidd.

Övervidd + rörelsevidd (15 - 20 cm) = färdig vidd

Ärmlängden räknas ut: Tag ett mått från halsens sida över axeln, över böjd armbåge till handleden.

Från detta mått dras plaggets färdiga axelbredd.
Lägg till 5 cm för blusning på ärmen.
Det är ärmens färdiga mått Du fått.

Ärmlinningen ska vara 2 - 3 cm vidare än handledsmåttet.

Lägg till 1 cm sömsmån runt alla delar vid tillklippning.

Vaxa tråden väl före sömnad.

Originalen är helt sytt för hand med mycket små och fina stygn.

Halsringningen:

Klipp upp ett hål för halsen enl. diagrammet. Klipp så stort, att överdelen kan träs över huvudet. Vik in en small fäll 0,3 cm och fälla med små fällstygn.

På originalplagget är fällen gjord utåt mot rätan.

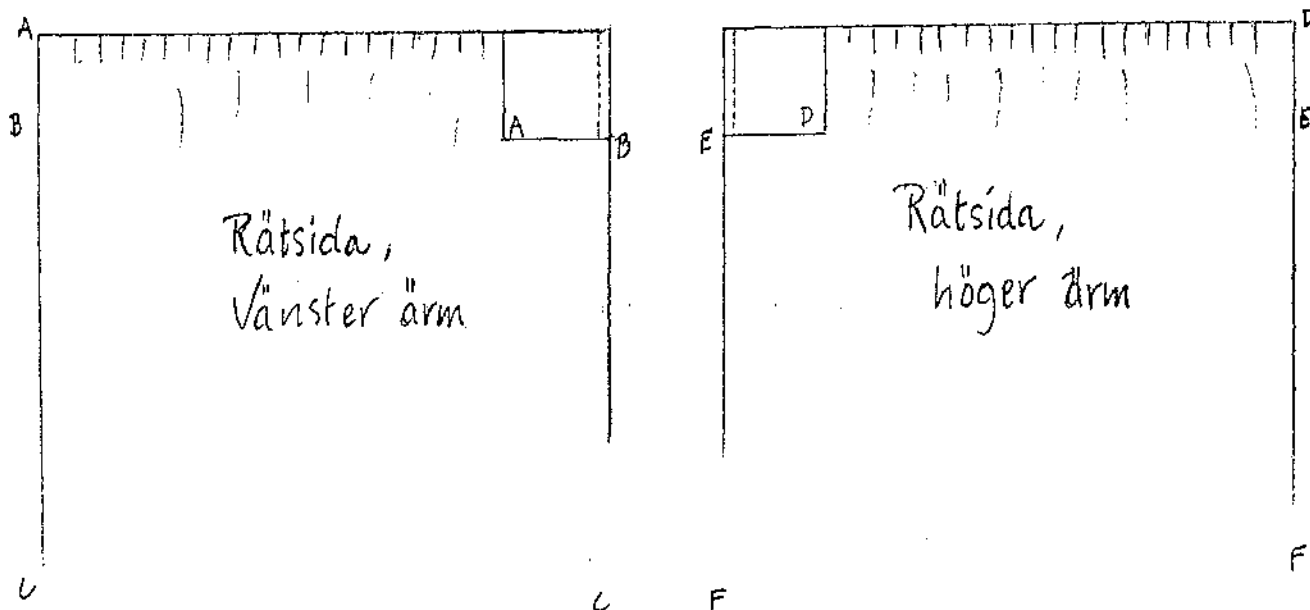
Veckning av ärmen upp till:

Mät ut mitten på ärmen och gör där en veckplatta 1,5 cm bred. Från plattan läggs 16 veck utåt, åt vart håll. Vecken ska ha ett djup av 0,8 - 0,9 cm, och vara jämt fördelade över hela ärmens vidd.

Färgid veckad ska ärmen vara c:a 36 cm + sömsmån. På större storlekar kan ärmen bli för smal. Den görs då vidare genom att veckdjupen minskas.

Träckla ner vecken så att de hålls på plats.

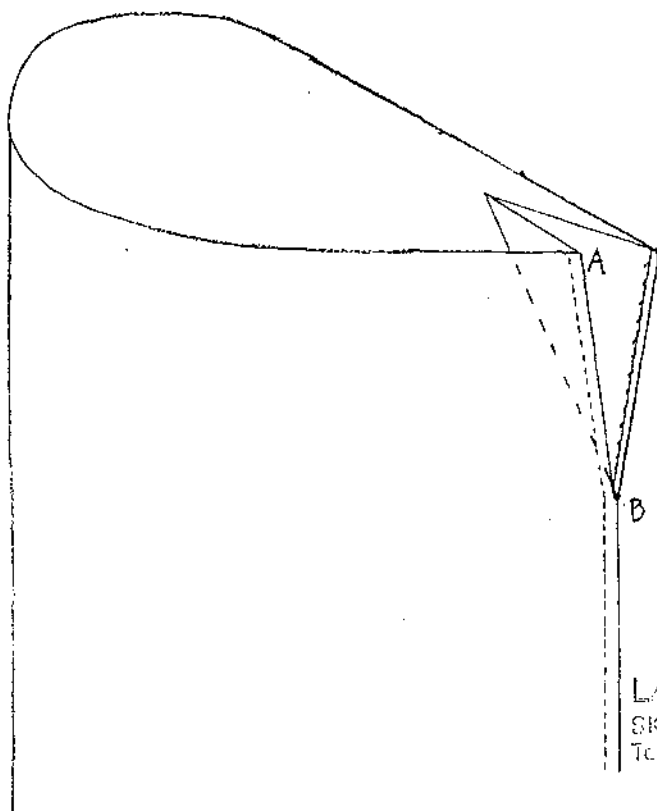
LÄNCHEMSKOLEN
SÖMADÖRG
TEL. 0500-163 07

Lägg ärmspjället räta mot räta, på den sidan som kommer att bilda baksidan av ärmen. Det blir olika på vänster och höger. Sy fast spjället med efterstygn från ärmsidan, 1 cm inpå tyget.

Klipp sömsmånerna och sy fällsöm mot spjället. Fällsömmen ska färdig vara 0,2 cm bred.

Vänster ärm:

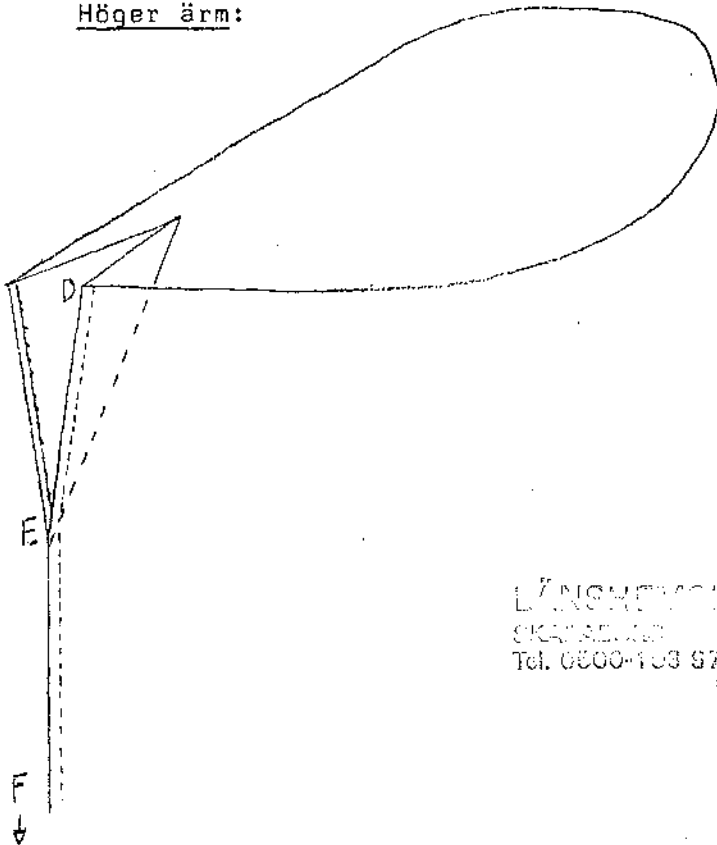
Lägg A på ärmspjället mot A på ärmen, räta mot räta, och nåla fast spjället. Sy sträckan B till A med små efterstygn, 1 cm från kanten. Efterstygnens räta ska vara på ärmdelen.

Sy ärmsömmen C till B. Ha samma sida upp som när ärmspjället syddes. Lämna nertill 6 - 7 cm öppet för sprund.

På den gamla överdelen är sömsmånerna nerklippt till c:a 0,3 cm, och ihopsydd med täta kaststygn om kanten. Eventuellt kan man i stället sy en smal fällsöm för att få ett mera hållbart alternativ.

LÄNSHEMCLÖRE
SKARASÖRS
Tel. 0300-133 97

C
↓

Höger ärm:

Lägg ihop ärmen enl. markeringarna. (Spiegelvänt mot vänster ärm), och nåla.

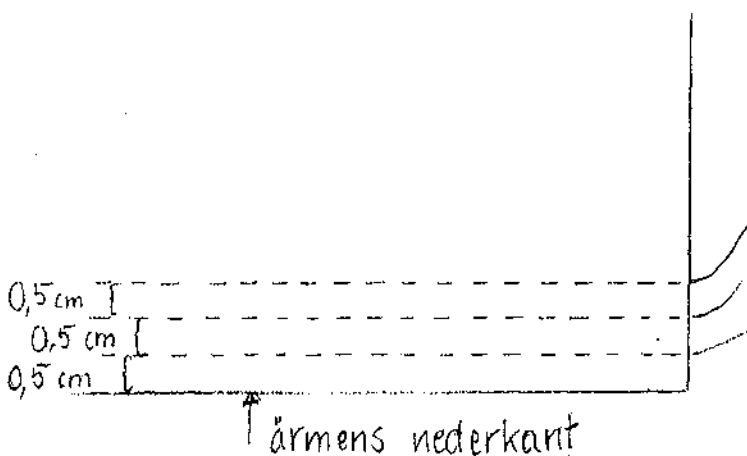
Sy fast ärmspjället från D till E, med efterstygnens rätsida på ärmdelen.

Ärmsömmen sys E till F. Sy med samma sida upp, som när ärmspjället syddes.

Lämna 6 - 7 cm för sprund nertill.

Klipp sömsmånen och kasta om kanten, eller gör fällsöm som på vänster ärm.

Fälla sprunden på båda ärmarna med små "osynliga" fällstygn.

Ärmlinning:

Sy tre rader med förstyggn utmed ärmens nederkant. Första raden ska vara 0,5 cm från kanten och de andra med 0,5 cm mellanrum.

Stygnen sys över och under 8 trådar eller om det är svårt att räkna, 0,3 cm.

Var noga med att stygnen i de olika raderna ligger mitt över varandra.

Drag ihop trådarna hårt.

Stripa rynkorna med en nål, så de blir raka och jämna.

Låt arbetet ligga så c:a 1 dygn.

Drag sedan ut trådarna så de passar till ärmlinningen.

Vik in sömsmånerna runt ärmlinningen.

Sy en efterstygnrad 0,1 cm från kanten på ena långsidan, med stygn som endast är 0,1 cm långa.

Vik ärmlinningen mitt på, på längden.

Sy en efterstygnrad 0,1 cm från ärmlinningens vikta nederkant, med likadana stygn. Sy på rätsidan, som är den sida där första efterstygnraden sitter.

För över broderimönstret enl bilden på tyget, med hjälp av kalkerpapper för textil.

Observera att mönster är spegelvänt på de båda ärmlinningarna.

Träckla ihop ärmlinningens två tyglager, så de ligger på plats medan broderiet sys.

Ärmlinningens broderi,
se sista bladet.

Hela broderiet sys med
1 tr DMC Mouliné.

Gör hål i ringarna med en prygl och sy tätt runt kanten med små kaststygn.

Stjälkarna sys med små stygn på tvären över det ritade strecket.

Även bladen sys med plattsöm, tvärs över. Se skiss.

Broderiet bör sys i sybåge, för att hela tiden hållas ordentligt sträckt.

Lägg ärmens rynkade nederkant med rätsidan upp.
Lägg ärmlinningen ovanpå, 1 cm omlott så att den hamnar kant i kant med mittersta rynktråden.

Sy fast ärmlinningen från rätsidan, med ett fällstygn i varje rynka.
Klipp sedan ärmens och ärmlinningens sömsmån så den blir c:a 0,3 cm bred.

Sy fast ärmlinningen på baksidan med ett fällstygn i varannan rynka.

Mät 0,4 cm från efterstygnsraden på ärmlinningens överkant.
Sy ytterliggare en efterstygnsråd genom båda tyglagren enl. skiss.
Sy en rad knutar med 0,4 cm mellanrum, mellan de båda sömmarna.

Sy ihop kortsidorna med små fällstygn.

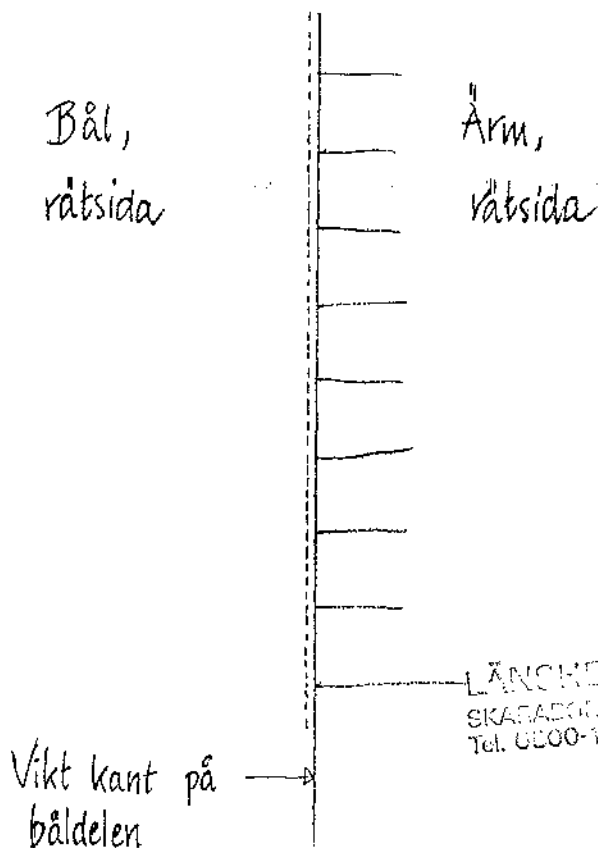
Ärmlinningen har ett knapphål i var sida.

Markera enl. bilden, men mät så det stämmer med knapparna som ska användas.

Knapphålen sys med vanliga knapphålsstygn. De har en "sol" i varje sida.

När ärmlinningen är färdig tas den översta rynktråden bort.

ÅKERSTRÅL
SKAPADGETT
Tel. 0300-11337

Ärmens fastsättning:

Mät ut mitten på bål och ärm. Markera också på bålen, var ärmerna kommer att sluta och sidsömmen börja.

Vik sömsmånen mot avigsidan på bålens långsidor.

Lägg bålen med rätsidan uppåt. Passa in och nåla fast ärmerna inunder den vikta kanten. Rätsidan ska vara utåt även på ärmerna.

Sy fast ärmerna med en efterstygnsråd 0,1 cm från den vikta kanten, på bålen.

Börja sy i spetsen på ärmspjället, 1 cm från kanten. Sy med 1 cm sömsmån och sluta i samma punkt, som Du började.

Sy ihop sidsömmarna nedanför ärmerna med efterstygn. Efterstygnens rätsida är frammåt på vänster sida och bakåt på höger sida, på originalet. (Du kan eventuellt sy båda sömmarna med rätsidan frammåt).

Klipp sömsmånen på sidsömmen och sömmen för ärmens fastsättning till 0,3 cm och kasta tätt om kanten. Om Du sydde ärmsömmen som fällsöm, så gör på samma vis här.

Fålla överdelens nederkant med en 0,3 cm smal fåll. Sy med små fällstygn.

Överdelen har troligen burits över en ärmlös särk. Eftersom ingen sådan är känd ifrån trakten, rekommenderar vi att överdelen förlängs med en nederdel i vanligt förekommande modell.

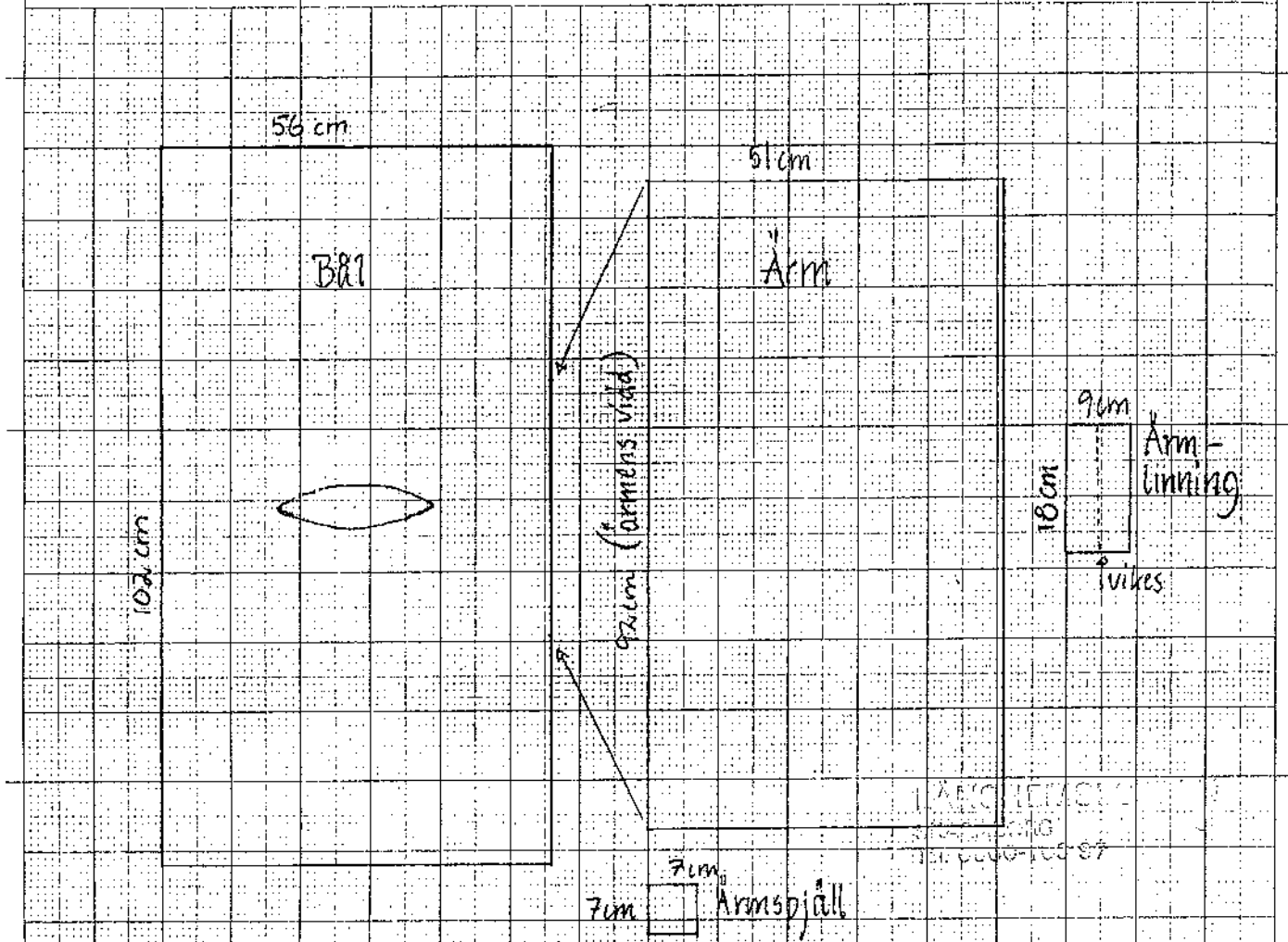
Överdel

7(8)

Toarps sn. Åhs hd
Västernorrland

Använd till dräkt från Valle hd.

Skaraborgs läns museum
inv. nr. 9.240

Alla mått är tagna efter originalplagget.

Överdelen är ganska kort, och om man inte vill sy ihop den med en nederdel, så bör den förlängas ca 10 cm. Bålens vidd, ärmens längd och ärmlinningens längd måste anpassas efter personliga mått. Ärmens vidd bör ej ändras.

Detalj ärmlinning
(Överdel)

8(8)

Toarp sn. Åhs hä
Västergötland
Skaraborgs läns museum
inv. nr. 9.240.

Höger
arm

fram

Ringarna på brodet
sys som "Engelska hål".
Blad och stjälkar sys
med små stygn,
tvärs över.

Linningen på vänster
arm sys spegeldvänt.

Bak

LINCKE VISLÖV
SÖDERÅS
TEL. 0300-103 97